

Du gamla du nya

Sveriges kommuner välkomnar nya medborgare

Till läsaren:

Anordnar din kommun också ceremonier för nyblivna medborgare?

Skicka gärna några rader via e-post för att informera om era egna arrangemang. Uppgifterna kan användas i framtida upplagor av den här skriften. Namn på en kontaktperson i kommunen bör helst anges samtidigt.

e-post: nenad.duborija@integrationsverket.se

Fler exemplar av den här skriften kan rekvideras

via Integrationsverkets distribution:

tel: 011-15 63 77

e-post: distributionen@integrationsverket.se

Du gamla, du nya Kommuner firar landets nya medborgare

Utgiven av Integrationsverket, Norrköping 2002

© Integrationsverket, Box 633, 601 14 NORRKÖPING

Tryckeri: Larsson Offsettryck AB

Projektansvarig: Nenad Duborija, Integrationsverket

Text: Britta Linebäck, Mark Olson

Formgivning och grafisk produktion: FormaViva, Linköping

ISBN 91-89609-11-5

Foto: Helena Melin, Pressens Bild sid 2 • Jesper Malmsten, Pressens Bild sid 3

- Mark Olson, Forma Viva Linköping, sid 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 16
- Maria Åsén, Luleå, omslag och sid 12 • Rolf Jönsson, Gotlands Allehanda, sid 13
- Jany Plevnik, Integrationsförvaltningen, Stockholms stad, sid 14
- Hannu Einarsson, Jönköpingsposten, sid 16 • Bengt Lagerstedt, Borås tidning, sid 17

Förord

För en del av landets invånare rymmer livet en extra högtidsstund – dagen då man blir medborgare i Sverige. För människor som invandrat hit kommer beslutet om medborgarskapsbyte ofta efter en tid av eftertanke: Var hör jag hemma? Här, är svaret för alla som sökt svenskt medborgarskap. Då vidtar en administrativ process hos Migrationsverket. Ansökan granskas och prövas. Efter en tid kommer ett besked per post. Namn, personnummer och ett konstaterande att personen nu är svensk medborgare.

Högtidligare än så är det inte för en person som väljer Sverige till sitt land. Ett kuvert och ett papper utan personlig hälsning.

Sverige har all anledning att fira, tillsammans med sina nya medborgare. Landet och individen har just inlett ett nytt förtroendefullt förhållande. Samhällslivet behöver medborgare som känner samhörighet och visar engagemang. Allt fler kommuner har valt att välkomna nya medborgare på nationaldagen den 6 juni. Det är en ny svensk tradition som växer fram, med ceremonier där talesmän för samhället äntligen får säga välkommen så att det hörs vitt och brett.

Denna skrift berättar om hur Sveriges kommuner välkomnar nya medborgare. Den är en del i Integrationsverkets uppdrag från Regeringen att ge exempel på hur särskilda ceremonier kan hållas för personer som förvärvat svenskt medborgarskap.

Andreas Carlgren
Generaldirektör, Integrationsverket

Innehåll

- 2 Svensk debut på nationaldagen**
Nya medborgare på ängder gröna
- 4 En kommun med all anledning att fira**
Varma ord som Louis de Geer aldrig fick höra
- 7 Med och utan eldsjäl**
Strängnäs firade tills polisen försvann med adresserna
- 9 En dag att minnas**
Medborgare av helt personliga skäl
- 12 Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket**
En flora av nya idéer i svenskbygd
- 18 Samordning i varje län inför nationaldagen**
Ny tradition söker egna högtidsord och melodier
- 19 Finna aktuella namn och adresser**
Så söker man nya medborgare i kommunen
- 20 Referenser**
Genväg till inspirationskällorna

Svensk debut på nationaldagen

Nya medborgare på ängder gröna

■ Melodin till Sveriges nationalsång når sin känslöhöjd i de sista två takterna:

»Ja, jag vill leva, jag vill dö i Norden.«

Om hjärtat bankar särskilt hårt då, så är det också kompositörens avsikt. En nationalsång ska väcka stoltheten som vi kan känna över att få leva i ett naturskönt land med demokratiska traditioner och ädla mål.

Sverige idag är ett mycket modernare, ekonomiskt starkare och kulturellt mer variationsrikt land än det som kompositören Richard Dybeck levde i. Nutidens Sverige uppvisar en levande mångfald som berikat vardagen för alla.

I dag kan svenskar av alla hudfärger och kulturella bakgrunder låta brösttonerna klinga på Sveriges nationaldag. En del sjunger kanske ut för första gången – de som firar att de just nyligen blivit svenska medborgare.

Mångfald och medborgerlig stolthet. Det är temat för dagen när Sveriges kommuner välkomnar sina nya medborgare den 6 juni.

Nej, pappren som delas ut har inget juridiskt värde. De blågula flaggorna som överlämnas är inte sällan gjorda i trä. Men de som deltagit i nationaldagsfirande där nya medborgare välkomnas berättar ofta spontant att känslorna är alldeles äkta. Stundens glädje är mycket påtaglig. Både för personerna som överräcker ett diplom och sträcker ut en välkomnande hand, och för människorna som får sitt nya medborgarskap bekräftat i en ceremoni på nationaldagen.

»Galnast är den som förbjuder folket dess riter och ceremonier.« Niccolò Machiavelli

Svensk debut på nationaldagen

Traditionen att välkomna årets nya svenskar är inte gammal. Några kommuner tog initiativet i början av 1990-talet, och idén har spridit sig till allt fler orter. Att företeelsen fortfarande känns ny för många märks hos, bland andra, Stiftelsen Sveriges Nationaldag. På stiftelsens hemsidor år 2002 nämns den nya seden i en enda mening.

Mångfald och friskhet

Den goda viljan på många håll har ännu inte utmynnat i nya ceremonier. Kanske saknas den rätta språkdräkten. Hur utformar man en högtidsstund som aldrig firats tidigare? Vilka sånger och texter kan

man välja? En ny ritual ska helst kännas frisk och inspirerande. Den bör också ge prov på den mångfald som numera präglar vår nation, men hur? En del arrangörer hos kommunerna har inte lyckats hitta tillförlitlig information om vilka i kommunen som blivit medborgare under senaste året.

Obesvarade frågor hos många kommuner har gjort att det nya firandet får vänta där.

Tips och förslag

Den här skriften försöker svara på många av frågorna. Här finns också tips och uppslag för kommuner som vill bredda sitt firande på nationaldagen. I ett svep genom Sverige presenteras notiser om firandet från norr till söder. Här kan man läsa hur olika kommuner funderat när de utformat sitt firande. Några av aktörerna får också berätta utförligare om hur de själva tänkt, gjort och känt inför sin kommuns ceremoni för nya medborgare.

Ett välfungerande samhälle mår bra av att dess medborgare känner sig delaktiga i det gemensamma. Gemensamma bekymmer, gemensamma glädjeämnen, gemensamt arbete. Nationaldagen har blivit ett tillfälle då samhällets folkvalda kan sätta ord på saken. Som talesmän för sin kommun och för Sverige kan de säga: Välkommen. Vi behöver dig. Delta gärna.

En kommun med all anledning att fira

Varma ord som Louis de Geer aldrig fick höra

■ Människor från andra länder fortsätter att välja just Norrköping som sitt nya hem på jorden. Det är värt ett särskilt firande, tycker kommunfullmäktiges ordförande Ulla Petterson Carvalho. Det är hon som hälsar årets nya svenska medborgare välkomna vid en högtidlig ceremoni på Sveriges nationaldag. En tradition som staden håller styvt på sedan drygt tio år tillbaka.

– Vi vill att de nya medborgarna ska känna att kommunen räknar med dem. Att vi vill att de också i fortsättningen ska vara med och bygga vår stad, precis som de gjort under många århundraden.

»Varje människa måste hitta en punkt där hon är hos sig själv.« Kerstin Ekman

En kommun med all anledning att fira

Genom de buktiga små fönstren i sitt arbetsrum, högst upp i det anrika rådhuset, kan Ulla Pettersson Carvalho blicka ut över Norrköping. Vid sidan av rådhuset ligger Tyska torget och Hedvigs kyrka som förr hette Tyska kyrkan. Norrköping har också sin synagoga, pappersbruken och de numera nedlagda textilindustrierna. Spåren av en invandring som betytt mycket för Norrköping är tydliga.

Strömmen lockade

– Invandringen på 1600-talet, med vallonen Louis de Geer i spetsen, formade staden otroligt mycket. Det var Norrköpings ström som lockat hit de Geer, som ville bygga upp pappersbruk och textilindustri. I hans spår följde många yrkesgrupper, från olika länder.

Tre pappersbruk finns kvar än idag, men textilindustrin gick slutgiltigt i graven för ett par decennier sedan. I de gamla textilfabrikerna, med strömmen brusande runt byggnaderna, huserar nu museer och olika myndigheter. Campus Norrköping, en av-

knoppning av universitetet i Linköping, är ett av de senaste tillskotten.

Söker nya marknader

Norrköping kämpar nu också för fullt med att etablera sig på en ny marknad. Det behövs efter allt elände de senaste 50 åren, som Ulla Pettersson Carvalho uttrycker det. Inte bara textilindustrin utan flera andra stora arbetsgivare, som F13 och Ericsson, har försvunnit under den tiden.

– Vår stad ska bli ett centrum för transport och logistik, hävdar hon.

Näringsar som bland annat lämpar sig bra för den som behärskar främmande språk och kulturer, menar Ulla Pettersson Carvalho. Kanske kan verksamheten bli en plattform för de nya norrköpingsborna. Det är angeläget, tycker hon.

– Vi borde kunna ta vara på dessa människors kompetens på ett bättre sätt. De tidiga invandrarna satte sin prägel på Norrköping, på hela kulturen. Det ▶

»Frihet är det bästa ting som sökas kan all världen kring.« Biskop Thomas

Varma ord som Louis de Geer aldrig fick höra

vill vi att de nya också ska få göra. Ett sätt att visa att vi tycker det är att hälsa nya medborgare välkomna på nationaldagen.

I drygt tio år har man hållit på, och arrangemanget har bara vuxit i omfång. Nu är det så stort att firandet flyttats från det pampiga rådhuset till den modernare och större fullmäktigesalen. Ett par hundra personer brukar tacka ja till inbjudan. Bland dem finns både de nya svenska medborgarna och deras familjer. Finklädna, glada och lite tyngda av stundens allvar.

– Förra året bjöd vi på musik av Norrköpings symfoniorkester. Årets program avslöjar jag inte – det är en stadshemlighet fram till den dagen, ler Ulla Pettersen Carvalho.

Inte bara knätofs

Men att hon själv håller välkomsttalet är ingen hemlighet, det hör till traditionen. Därefter bjuds på framförande av svensk sång och musik, Boken om Norrköping delas ut till varje familj, kaffe och tårta dukas fram och högtiden avslutas med att alla gemensamt stämmer upp nationalsången.

På kvällen fortsätter firandet av nationaldagen. Hela det renoverade industrilandskapet vid strömmen är fyllt av aktiviteter, och svenska flaggor delas ut traditionsenligt. Men i festligheterna är det inte

bara svensk knätofs som räknas – bosniska damkören och chilenska musikgrupper hör också till traditionen. Alla kulturer visar upp sig och bidrar med musik och dans. Det är det fina i kråksången, betonar Ulla Pettersen Carvalho.

– Vi har alltid satsat mycket på kulturen i Norrköping. Jag är övertygad om att det har att göra med att vi varit en invandrarstad i många århundraden, säger hon.

»Man tar mig inte för en vanlig svensk, utan en mycket speciell svensk.« Nahid

Strängnäs firade tills polisen försvann med adresserna

Idag sänder kommuner olika budskap till sina nya medborgare. Många noterar människornas nya status som ett rutinärende. På andra orter har någon inom kommunen reagerat över det skenbara ointresse som visas dem som fått svenskt medborgarskap. Flyktingsekreteraren Agneta Lundin väckte en debatt i Strängnäs. Hennes budskap gick rakt in i fullmäktige. Där var hon nämligen också ledamot.

Samma år, den 6 juni, spred sig syréndoft i Strängnäs kommunhus. Den dagen firades de nya svenska medborgarna för första gången, och togs emot med cider och presenter. Då var Agneta Lundin nöjd. Hon visste genom sitt arbete hur lyckliga många var över sitt nya medborgarskap. Nu fick de fira det också.

Som flyktingsekreterare har Agneta Lundin sett hur allvarligt många människor tar på frågan om vilket land de ska kalla sitt. Och hur glada och stolta de varit när besked kommit. Samtidigt såg hon att de ►

Med och utan eldsjäl

inte haft någon annan än flyktingsekreteraren att berättat det för.

– Det är ett stort beslut att fatta, och det tar tid att få ett nytt medborgarskap. Då ska det inte kännas som om man smiter in bakvägen, utan att någon bryr sig, säger Agneta Lundin.

Stockholms stad var känt för sitt firande av nya medborgare – visst skulle väl Strängnäs också kunna hitta på något, funderade Agneta Lundin. Eftersom hon vid den tiden satt med i fullmäktige som fritidspolitiker, skrev hon en motion där hon framhöll att kommunledningen borde välkomna de nya medborgarna.

Äntligen dags

Motionen bifölls, och Agneta Lundin fick i egenskap av flyktingsekreterare uppdraget att ta fram adresser till nya medborgare. Det gick lätt genom polisens utlänningsrotel, som hon hade ett bra samarbete med.

Den 6 juni 1994 var det äntligen dags. En lokal blåsorkester spelade när årets nya medborgare samlades utanför fullmäktigesalen. Kommunalrådet klippte av det blågula band som symboliskt bundits framför dörren till salen, och alla tågade in. Agneta Lundin, klädd i Strängnäsdräkt dagen till ära, ropade upp namnen på alla nya medborgare. En kruka gjord av en lokal keramikerk delades ut till både barn

och vuxna, och tal, förfriskningar och nationalsång fullbordade högtiden.

Ceremonin blev en tradition under några år, och mellan 20 och 30 personer firades varje gång. När ansvaret för medborgarskapsärenden försvann från polismyndigheten började det bli svårt att få fram adresser till de nya medborgarna, och nu har firandet gått i stå sedan ett par år.

Polisen försvann med adresserna

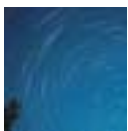
– De första åren fick vi automatiskt en lista över nya medborgare. Men utlänningsroteln försvann härifrån, och med den också adresslistorna.

Agneta Lundin vände sig till lokala skattemyndigheten, men de kunde inte heller ge någon hjälp. Hon fick själv sitta och bläddra i deras register. Det tog lång tid, och risken att missa någon var stor.

– Vi gav upp då, och när vi inte orkade mer så blev det inget alls.

Med dagens möjligheter att smidigt få fram namn och adresser genom Riksskatteverket skulle firandet kunna tas upp på nytt. Och det vill kommunen gärna.

– Det var en mycket fin ceremoni, och vi borde kunna vara igång igen till nästa år, säger Marie-Louise Forslund-Mustaniemi, ordförande i socialnämnden.

»Invänta stilla gryningen. I mörkret håll min hand.« Tage Danielsson

Medborgare av helt personliga skäl

■ Svensk, jag?
Tusentals personer från hela världen svarar ja på den frågan varje år. De väljer att söka svenskt medborgarskap.

Människors anledningar att bli medborgare här är lika personliga som deras livsberättelser. Två svenskar i första generationen förklarar hur de tänkt när de tog steget.

– Respekt. Klart att man vill visa respekt, tänkte Empanga Tom Wamala när han öppnade kuvertet med inbjudningskortet från kommunen.

– Jag ställer upp den 6 juni, säger han.

Tom Wamalas berättelse om sin väg till svenskt medborgarskap tar snabbt en djupdykning i vad livet har för mening. Att låta dagarna bara gå vore otänkbart för denna målmedvetna man. Svenskt medborgarskap är ett steg i en process för honom. Riktigt svensk kommer han att känna sig den dag

som han åstadkommit något värdefullt för Sverige. Han vet att han inom sig bär en ofödd biokemist, ett skarpsinne som bara måste utnyttjas. Där ser han också meningen med sitt eget liv.

– Jag känner att Sverige har adopterat mig. Jag som förlorade min pappa när jag var tre år har, som vuxen, fått en ny fadersgestalt – Sverige. Uganda är min moder, säger Tom Wamala.

Tom säger att om han gick omkring i Kampala, Uganda, skulle ingen människa få för sig att det var ►

»Medborgarskap är det som gör en republik. Monarkier kan klara sig utan.« Mark Twain

En dag att minnas

en svensk som trampade omkring där. Men hans sex år i Sverige har satt en stark prägel på honom, menar han.

Osynligt utanpå

– Vi bär alla våra landgränser i våra huvuden. Inga geografiska kartor kan egentligen visa var dessa gränser går. Var har jag min mentala närvaro, vilka landskap tillhör mig? Det kan bara jag svara på. Det syns inte utanpå.

Tom kom till Sverige som en framgångstippad akademiker. Hans vidlyftiga syn på livet höjer sig långt över tillvaron i ettan i Bagarmossen och restaurangjobbet i centrum. För att byta studieinriktning har han pluggat in både matte, kemi och fysik med lysande resultat på Komvux.

Just nu knaprar han i sig siffror och formler. Men i framtiden tänker han »sjunga kemi«, som bara en välutbildad forskare kan.

* * *

Överst på kylskåpet hos familjen Alvarado-Rubio i Strängnäs står några azurblå krus. Bland alla latinamerikanska pinaler som Mirta Alvarado-Rubio äls-

kar att ha omkring sig ståtar de här med en påtagligt svensk form.

– Min yngste son, som vuxit upp här i Sverige, tycker att jag ska röja undan alla småprylarna. Bära ut dem med soporna. »Mamma, vad ska du ha alla dessa grejer till?« undrar han. Han har verkligen blivit svensk, skrattar Mirta.

Ingen i familjen har däremot tänkt röra de blåa krusen på kylen.

Keramikkrusen var en gåva till var och en i familjen den 6 juni 1994. Då, för första gången, firade Strängnäs kommun sina nya invånare. Mirta minns inte exakt vad som sades då, men hon minns känslan. Varm och välkomnande.

Det handlar om trygghet

Mirta Alvarado-Rubio visste från sin första dag i Sverige att hon ville bli medborgare här. Medborgare blir man inte på en gång, det visste hon också. Men hon höll noga räkning på tiden under de fem år som måste förlöpa innan man lämnar in en ansökan.

För henne har det aldrig varit någon tvekan. Medborgarskap handlar först och främst om en sak:

– Trygghet. Att känna att här har jag mitt hem, min

»Allt är så osäkert, därför är jag trygg.« Tootikki i Mumindalen

En dag att minnas

familj, mitt liv – och ingen kan rycka bort det från mig.

Familjen fick äntligen ett brev från dåvarande Invandrarverket med bekräftelse om medborgarskapet. Men inte förrän de skaffat sina svenska pass kunde hon koppla bort den rädsla hon burit med sig som flykting.

– Nuförtiden kan jag vakna på morgonen utan att störta upp med hjärtklappning.

Fantastiskt att föra traversen

Mycket av livet i Sverige har gått ut på att skapa en säker tillvaro för familjen. Jobba och spara till ett eget småhus. På den vägen har Mirta blivit en av Åkers styckebruks mest erfarna traversförare. Under ett arbetspass kan hon snacka obehindrat i sitt headset medan hon flinkt dirigerar en bytta med 25 ton glödhett stål genom verkstan.

– Jag har ett fantastiskt jobb. Att föra min travers är bland det bästa jag vet, säger Mirta.

I Chile var hon sjuksköterska. Ett tryggt liv i Sverige krävde en radikal omställning. Det priset har svenska medborgaren Mirta Alvarado-Rubio gärna betalat.

»Du ska tro att du är lika klok som andra, ibland klokare.« ur Jäntelagen, G. Hjelte

Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket

En flora av nya idéer i svenskbygd

■ Svenska flaggor av tyg, trä eller papper har en strykande åtgång. Det har också diplomerna och kaffet.

Många av Sveriges kommuner börjar få väl inarbetade ceremonier för välkomnande av nya svenska medborgare. Andra är ännu bara i början, och prövar sig fram.

Här redovisas erfarenheter från 13 kommuner.

Hedersdiplom och flaggor i pampig fullmäktigesal

I maj månad skickar **Eskilstuna** kommun ut inbjudan till alla nya svenska medborgare om att delta i ett gemensamt firande. Förra året kallades extra många, då firades medborgare från både 1999 och 2000. Ungefär 400 bjöds in, 50–60 personer kom.

År 2002 bjöds 280 personer in till fullmäktigesalen i Stadshuset – en vacker lokal som inte så många varit inne i tidigare. Fullmäktiges ordförande håller ett välkomsttal, en barnkör sjunger svenska visor. Alla nya medborgare får hedersdiplom och tygflaggor. Ceremonin avslutas med »Du gamla, du fria«. Textbladet delas ut, så att alla ska kunna sjunga med. Därefter blir det kaffe och bullar till de vuxna, dricka och frukt till barnen.

Flaggan har visat sig vara mer eftertraktad än diplomerna, och många vill ha en extra med sig

hem till familjemedlemmar som inte kunnat vara med.

Efter festligheterna i Stadshuset hälsas alla välkomna att delta i firandet av nationaldagen och flaggparaden som tågar till Stadsparken.

Firande vid två tillfällen så alla får chans att vara med **Luleå** kommun började att fira nyblivna svenska medborgare i början av 1990-talet. Antalet deltagare har varierat genom åren,

»Varför är jag egentligen besviken? Vad hade jag väntat mig? Ett långt känslomättat anförande

Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket

från någon enstaka till uppåt ett tiotal.

Nationaldagen firas traditionsenligt i Stadsparken med högtidstal, fanfarer, körsång och flaggutdelning. I samband med detta hålls också ceremonin för nya medborgare, som fått en inbjudan några veckor tidigare. Fullmäktiges ordförande ropar upp namnen, och kallar upp de nya svenskarna på scenen. Var och en hälsas välkommen, och får som minne av dagen en liten broschformad som Sveriges flagga, en så kallad pins.

För att alla ska ha en chans att vara med hålls ceremonin två gånger den 6 juni, både dag- och kvällstid.

Tar emot en gåva ur borgmästarens hand

Gotland uppmärksammar också sina nya svenska medborgare på nationaldagen. Parken Almédalen i Visby är fylld av aktiviteter

och människor, musik, flaggor och högtidstal.

En av kvällens programpunkter är firandet av årets nya svenska medborgare. Antalet har varierat, men ungefär ett 20-tal barn och vuxna brukar sitta på reserverade platser längst fram nedanför scenen och lyssna till toner från länsmusiken. På landshövdingens uppmaning tågar alla familjevis upp på scenen, och får ur hennes hand ta emot en gåva från Gotland. De vuxna brukar få en träflagga och barnen ett litet gutelamm.

Ceremoni kan vara på gång 2003

Göteborg har hittills inte uppmärksammat sina nya svenska medborgare med något firande på nationaldagen. Men nu har stadskansliet fått i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda hur ett lämpligt firande skulle kunna utformas. Förhoppningen är att en sådan ceremoni ska kunna genomföras år 2003.

Kaffe och tårta vid Hembygdsgården

För fjärde året kommer **Smedjebacken** att fira sina nya medborgare den 6 juni. Kommunfullmäktiges ordförande hälsar de nya svenskarna välkomna i samband med nationaldagsfirandet vid Hembygdsgården. Utomhus om vädret tillåter, annars inne i den gamla byggnaden.

Mellan fem och tio nya medborgare får ett litet diplom och ett bordsstandar med en svensk flagg- ▶

Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket

ga. Efter ceremonin bjuds deltagarna på kaffe och tårta.

Musik och Mandela-pris vid firande i Blå Hallen

Sedan 1991 välkomnar **Stockholms stad** sina nya medborgare i Blå Hallen i Stadshuset. Med hjälp av namn- och adressuppgifter från Riksskatteverket skickas inbjudningar ut till alla vuxna nya svenskar i staden. År 2001 var det 3 700 personer. Ungefär 700 av dessa brukar delta i festligheterna. Av utrymmesskäl inbjuds enbart de som blivit svenska medborgare.

Programmet ser ungefär likadant ut år från år. Efter att ha välkomnats med levande musik på borggården samlas alla i Blå Hallen. Där talar kommunstyrelsens ordförande och hälsar de nya medborgarna välkomna. Efter en kort musikunderhållning delas Nelson Mandela-priset ut till personer som under året gjort sär-

skilda insatser för att bryta segregationen och göra Stockholm till en mer integrerad stad. Därefter är det ytterligare musikunderhållning, och ceremonin avslutas sedan med nationalsången.

Vid bord som är utställda runt Blå Hallens väggar, kan de nya medborgarna hämta varsitt handtextat minnesbevis från ceremonin. De delas ut av politiker från integrationsnämnden och kom-

munfullmäktige. Dagen avslutas med buffé i Gyllene Salen för ceremonideltagarna

Diplom, tal, träflaggor och förfriskningar i Knutsalen

Lunds kommun var tidiga med att fira nya svenska medborgare den 6 juni. Först i landet, menar de själva. Genom alla år har ceremonin hållits i Knutsalen i Rådhuset. Fullmäktiges ordförande

Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket

talar, personliga diplom delas ut och alla får varsin liten träflagga. Av de cirka 400 som bjudits in brukar ett 100-tal vuxna och barn – även adoptivbarn som blivit svenska medborgare – närvara.

Kommunen bjuder på förfriskningar i form av juice, cider eller ett glas vin.

Polisen med vid ceremonin för att skapa kontakt

Årets nyblivna svenska medborgare i **Örebro** får i maj månad ett brev från kommunen där de hälsas välkomna till Sverige och gratuleras till det nya medborgarskapet. De bjuds också in till en ceremoni i Stadshusets representationsvåning, och ombeds svara om de tänker närvara eller inte. Av de cirka 400 som får en inbjudan brukar knappt hälften tacka ja.

I Stadshuset hälsar kommunens pr-chef välkommen, och alla nya medborgare som anmält

sig ropas upp. Diplom med namn och en plakett delas ut, och kommunfullmäktiges ordförande håller tal. Vid dukade bord intas cider och snittar, dekorerade med svenska flaggor.

Representanter för polisen och militären och några politiker deltar också i firandet, både för att skapa kontakt och för att svara på eventuella frågor.

En bok för alla väljs ut till barnen

När solen skiner firar **Vännäs** sina nya svenska medborgare i Oscarsparken den 6 juni. Om det regnar håller man till i Medborgarhuset eller i Vegaskolans matsal.

Adresslistor och färdigskrivna diplom med varje ny medborgares namn får kommunen i god tid från länsstyrelsen i Västerbotten. Inbjudningar går därefter ut till alla aktuella personer. Proceduren sköts av personal på bibliote-

ket i Vännäs. Som en extra säkerhet kontrolleras namnen på listan från länsstyrelsen via kommuninvånarregistret. På det sättet har man kunnat se att adoptivbarn kommit med i förteckningen över nya medborgare, och valt att inte ta med dem.

Kommunen har firat de nya svenskarna sedan början av 90-talet. Vid ceremonin delas diplom ut, de vuxna får en bok om Vännäs och barnen får varsin bok från En bok för alla. Böckerna väljs ut för att passa varje barn efter ålder. Barnens ålder går att se i kommuninvånarregistret.

På programmet står också musik av både musikkåren och inbjudna riksspelemän, och fika som kommunen bjuder på. Antalet nya medborgare har sjunkit i takt med att färre invandrare kommit till kommunen. Tidigare har de kunnat vara uppåt 20 personer, år 2002 är de under tio. ▶

Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket

Firandet skjuts upp efter svalt intresse

Nässjö kommun har lagt ner sitt firande av nya medborgare, åtminstone tills vidare. Under flera år uppmärksammades de nya svenskarna i samband med det traditionella nationaldagsfirandet. Men uppslutningen från dem som skulle firas var alltför dålig, tyckte fullmäktiges presidium. År 2001 fick årets nya medborgare istället ett brev innehållande diplom med välkomnande till Sverige och Nässjö. Eftersom kommunen inte fick några reaktioner på vare sig det uteblivna firandet eller utskicket, har man valt att inte göra något alls i år. Skulle det komma in andra synpunkter och önskemål kan presidiets beslut omprövas till nästa år.

Ostkaka, visor och tal på småländsk restaurang

I Rådhusparken, framför Rådhuset, firar **Jönköpings** invåna-

re Sveriges nationaldag. När »Du gamla, du fria« klingat ut samlas kommunens nya svenska medborgare på restaurang Guvernören. Dit har de 300 – 400 personer som blivit svenska medborgare under året bjudits in till ett särskilt välkomnande av kommunen.

Tillsammans med inbjudan skickas också ett välkomnande diplom till var och en, underskrivet av ordföranden för kommun-

fullmäktige och för kommunstyrelse.

Ett drygt 100-tal brukar komma till samlingen på restaurangen. Där serveras kaffe med typiskt småländsk ostkaka till, och barnen får saft och glass. Fullmäktiges ordförande talar, och musikinslag med svenska visor ingår också i ceremonin.

Fest och glädje viktigast under en tre timmars båttur

I år firar **Nacka** kommun sina nya medborgare med en kvällstur med båt på nationaldagen. Inbjudna är alla årets nya svenska medborgare över 18 år, som brukar vara ungefär 200 personer.

Klockan 17 är det samling vid Stadshuset för bussfärd till hamnen och den väntande båten. Väl ombord hälsar stadsdirektören välkommen, och båten lägger ut för en tre timmar lång tur på Saltsjön. Under kvällen underhåller en duo, och gästerna kan ock-

»Tänk på att en främling är en vän du inte lärt känna.« Abraham Lincoln

Förnyelse på nationaldagen – axplock från hela riket

så bidra med egen sång. Kommunen bjuder på något att äta. Diplom och en bok om Nacka delas ut till alla.

Det är andra året som kommunen uppmärksammar nya medborgare på nationaldagen. Första gången hölls firandet i Stora Nyckelviken med ett 40-tal gäster. Alla var nöjda med det arrangementet, men man vill ändå pröva en annan modell i år, och kanske lätta lite på formaliteterna. Viktigast är att det är fest och glädje, menar man på kommunstyrelsekontoret som håller i firandet.

Förhandsanmälan krävs till svenskt smörgåsbord

Sjungande barn från olika länder inramar festligheterna när **Borås** firar sina nya svenska medborgare den 6 juni. Kommunen har testat olika typer av underhållning sedan starten 1990, men barnkörerna har fungerat bäst, tycker man. De unga sångarna kommer

från Fjärdingskolan, som har elever med många olika nationaliteter.

Festligheterna börjar klockan 18.00 i Stadshushallen med ett svenskt smörgåsbord. Av hänsyn till kulturskillnader är allt fläskkött borttaget – köttbullarna görs på kyckling istället.

När alla satt sig till bords håller fullmäktiges ordförande ett välkomnande tal. Allsång med pianoackompanjemang hör också

till. Familjernas barn kallas fram för att fungera som försångare. Som avslutning sjunger alla nationalsången tillsammans.

Gula och blå ballonger delas ut, och när det är dags att gå hem får alla familjer med sig en svensk bordsflagga i trä.

Borås kommun beställer sina adressregister från Riksskatteverkets folkbokföring, och inbjudan går ut i maj månad. Den som vill vara med måste anmäla sig till kommunen. Det ger en förhandsvisning om hur många som kommer. Exakt blir det inte, eftersom alla som tackat ja inte dyker upp. Det brukar ändå jämnas ut sig ungefärligt med att en del som inte svarat ändå kommer och vill vara med, menar de ansvariga.

Antalet nya medborgare har varierat mycket genom åren – mellan 200 och 800. År 2002 bjuds 268 personer in.

Ett hundratal väntas komma till Stadshushallen.

Samordning i varje län inför nationaldagen

Ny tradition söker egna högtidsord och melodier

Sverige leds idag av en generation vuxna som har svårt att finna sig i högtidliga ritualer. Det menar den populära kolumnisten Magdalena Ribbing, en av landets kunnigaste i frågor om vett och etikett. Människor som i sin ungdom tog avstånd från pompa och ståt står nu som arrangörer för högtidsfester och märkesdagar. För alla som har svårt att finna ord och handlingar som fångar stundens allvar finns, dessbättre, hjälp att få i bokfloran.

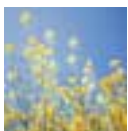

Festetikett? Ordet har nästan försvunnit ur svenskt språkbruk under de senaste decennierna. Men behovet av att veta hur man ska bete sig och vad man kan hitta på vid festliga tillfällen är lika starkt idag som någon gång tidigare.

Numera använder vi modeord som *respekt*, *social kompetens* och

EQ istället för uttryck som *gott uppförande* och *umgängeskunst*, menar Magdalena Ribbing som skrivit boken **Det går an**. Här finns tips om bra sätt att dela glädje, uppvakta, visa omtanke och hänsyn.

I **Den svenska högtidsboken** har en redaktion ledd av författaren Göran Palm samlat en

»Kalla den Änglamarken eller Himlajorden om du vill.« Evert Taube

litterär skatt med vackra tankeväckande dikter, sånger och textavsnitt hämtade från både svenska och utländska författare.

Boken ägnar över 20 sidor åt nationaldagsfirande, med bland annat texter och sånger särskilt lämpade för välkomstfester för nya medborgare. Ord med humor och allvar berör dagens många känslor och undertoner.

I boken finns även andra bidrag som passar till högtid och fest.

Välkomstfester för nya medborgare är en tradition som ännu söker sina egna former. På sidorna 20–21 finns flera lästips ur senare tids bokflora. Bidragen lär bli fler med tiden.

*Marken och mullen och mörkret,
varför älskar jag dem?
– Stjärnorna vandra så fjärran.
Jorden är människans hem.*

Ur dikten »Jorden»
av Erik Blomberg

Så söker man nya medborgare i kommunen

Hur kan en kommun få fram namn och adresser till nya medborgare på enklaste sätt?

Svar: genom att vända sig till **Riksskatteverket**.

Proceduren med att spåra nyblivna svenska medborgare har varit tidskrävande för många kommuner som bestämt sig för att anordna ett firande. Men tack vare Riksskatteverkets aviseringsregister går det att få fram uppgifter om namn och adresser snabbt och smidigt.

Flera kommuner utnyttjar redan tjänsten, och antalet ökar varje år. I mitten av maj i år hade ett 40-tal kommuner hört av sig. – Redan i januari börjar beställningarna komma in, berättar Yvonne Fogelin. Hon är en av aviseringsregistrets fyra kon-

taktpersoner. Den som känner sig osäker kan ringa och diskutera med någon av dem.

Det går att beställa personlistor eller adresstiketter, eller båda delarna. Beställningen måste göras skriftligt.

Ansökningsblankett för utskrift finns på Riksskatteverkets hemsida, www.rsv.se. Klicka först på raden för Folkbokföring i den blå spalten till vänster. Klicka vidare på N@vet för att komma in i aviseringsregistret. Där finns också telefonnummer till kontaktpersonerna.

Grundavgiften för att få ut listorna är 1 000 kronor. Därtill kommer 50 öre per person och lista.

Det tar ungefär en vecka att få fram uppgifterna.

Referenser

Genväg till inspirationskällorna

■ Här presenteras en kort litteraturförteckning över källor som kan vara användbara vid planering av en lokal fest för nya medborgare. På sidan till höger finns också några referenser till organisationer som kan vara till stöd för arrangörer och andra som ansvarar för firandet på nationaldagen.

Fest och högtid - traditioner och nya uppslag

Algulin, Ingemar (1998)
Traditioner i förvandling
 i redaktion av Anders Cullhed och Barbro Ståhle Sjönell,
 Stockholm: Norstedt

Bringéus, Nils-Arvid (1987)
Livets högtider,
 Stockholm: LT

Daun, Åke (1998)
Svensk mentalitet,
 Stockholm: Rabén Prisma

Hemming, Mari (2001)
Svenskt, A-Ö,
 Stockholm:
 Albert Bonniers Förlag

Lindquist, Marita och Schildt, Margareta (1995)
Festa och fira!: årets högtider förr och nu,
 Stockholm: LL-förlag

Palm, Göran huvudred.,
 Lundquist, Marie,
 Kleberg, Carl-Johan (2000)
Den svenska högtidsboken,
 Stockholm: En bok för alla;
 Humanisterna

Ribbing, Magdalena (2001)
Det går an!: frågor och svar om modern etikett,
 Stockholm: DN

Ribbing, Magdalena (1989)
 & Charles, Alexandra
Festboken med kalasetikett,
 Stockholm: N&S

Schön, Ebbe (1994)
I glädje och sorg,
 Stockholm: Nordiska museet

Sjöström, Lars Olov (1997)
Bönder och borgerlighet i festseder och matvanor:
 en etnologisk studie i kulturgränser utifrån Skellefteå,
 Umeå: Kulturgräns norr

»Jag trivs bäst när havet svallar och mäsarna ger skri.« Ulf Lundell

Swahn, Jan-Öjvind,
Bergman, Anne (2000)

**Folk i fest:
traditioner i Norden,**
Stockholm: Föreningen Norden
Höganäs: Globograf

Swahn, Jan-Öjvind, redaktör
(2001) **Tidernas fester,**
Lund: Historiska media

Om medborgarskap – rättigheter och krav

Dahlstedt, Magnus (2001)
»**Demokrati och nationella
fantasier:** Föreställningar om
identitet och tillhörighet i stu-
dier av demokrati« i *Sociologisk
forskning*, nr 3–4/2001.

Sekund, Mikael (2001)
»**Framtida strategier i
Mångfalds-Sverige**«,
Sekund, Mikael red.: Det nya
Sverige, Stockholm: Timbro

Statens offentliga
utredningar (2000: 106)
**Medborgarskapskrav i
svensk lagstiftning:**
betänkande, Kultur-
departementet,
Stockholm: Liber
Förlag/Allmänna förlag

Statens offentliga
utredningar (1999: 8)
**Invandrarskap och
medborgarskap:**
dokumentation från ett
seminarium / Demokrati-
utredningen,
Stockholm: Liber
Förlag/Allmänna förl.

Szabó, Mátyás (1997)
Vägen mot medborgarskap,
studier i medborgarskapsbyte
och integration,
Smedjebacken: Arena förlag

Fakta och råd

Europeiska konventionen om medborgarskap

[www.polskakongressen.org/docs/
konwencja.pdf](http://www.polskakongressen.org/docs/konwencja.pdf)

Stiftelsen Sveriges Nationaldag

www.nationaldagen.a.se

Integrationsverkets hemsida:

www.integrationsverket.se

Kraven på svenskt medborgarskap

För att bli svensk medborgare
genom naturalisation (ansökan)
ställs följande krav:

- Styrkt identitet
 - Fyllda 18 år
 - Permanent uppehållstillstånd
 - Bosatt i Sverige i minst fem år:
Fyra år för statslösa och flyktingar.
För danskar, finländare, islänningar
och normän gäller två år.
 - Skötsamhet, hederligt levnadssätt.
-

En ny svensk tradition har vuxit fram sedan början av 1990-talet. På Sveriges nationaldag har många kommuner valt att hålla en ceremoni för att hedra de kommuninvånare som blivit nya medborgare under året. Firandet varierar från ort till ort, men de allra flesta intygar att högtiden blivit en rörande allvarsstund.

Här presenteras hur svenska kommuner välkomnar nya medborgare. Berättelser, notiser, råd till arrangörer och lästips.

ISBN 91-89609-11-5